

اقتصاد انرژی و چالش‌های ایران در بازار جهانی

مستلزم

جهان برای تأمین بیش از ۸۰ درصد تقاضای انرژی به سوخت‌های فسیلی وابسته است؛ کاهش این وابستگی مستلزم سرمایه‌گذاری‌های جدید و استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته است. آینده چگونه است؟

این پرسش همگانی و نقل مجالس حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای است و ارتباطی به شغل و یا حرفه خاصی نداشته و عارضه‌های وارده به تمامی کشورها موجب شده تا از منظر کمی و کیفی خود بدان پرداخته و اظهارنظر کنند. اما نقش هر یک از عامل‌های اثرگذار در روند شکل‌گیری زندگی فردی و اجتماعی آحاد انسانی موجب گشته که این سهم به‌طور مختلف مورد توجه و ارزیابی قرار گیرد. از آنجایی که نفت به‌عنوان مهم‌ترین عامل تولید انرژی در زندگی فردی و اجتماعی همه انسان‌ها نقش‌گذار و یا نقش‌پذیر است باید گفت که روندهای نو ظهور و چشم‌انداز در حال تغییر بازارهای انرژی به‌ویژه برای کشورهای دارای منابع نفتی و یا بهتر بگوییم اقتصادهای پایه نفتی بسیار متفاوت و حتی ناموزون است. هجوم یکسره و بدون وقفه و بی‌وسه کرونا موجب شد تا در مراحل مختلف، کشورها با اقتصادی جدید و یا نو ظهور روبرو و بشوند. چراکه امروزه تعداد محدودی از دولت‌ها و شرکت‌ها در سطوح مختلف از عملکرد خود در محیط متلاطم و آشفته کسب و کار کنونی راضی هستند. در دهه‌های گذشته برنامه‌ریزی سنتی که بیشتر بر پایه پیش‌بینی‌های قطعی استوار بود تا حدود زیادی موجب کسب موفقیت برای سازمان‌ها می‌شد، اما اکنون این روش کارایی خود را از دست داده است. پیش‌بینی‌های قطعی شاید در افق زمانی کوتاه‌مدت و معینی درست باشند، ولی در میان‌مدت و بلندمدت و با ظهور رویدادهای پیش‌بینی نشده و غافل‌گیر کننده همانند هجوم ویروس کرونا تغییرات بی‌درپی در سیاست‌های کلان ملی، منطقه‌ای و نیز بین‌المللی و از همه مهم‌تر ناتوانی مدیران و سیاست‌گذاران را برای درک تغییرات نو ظهور، آشکار می‌سازد. این ناتوانی موجب کار افتادگی و غیر قابل استفاده شدن استراتژی‌های تدوین‌شده بر اساس پیش‌بینی‌های قطعی می‌شود. در شرایط فعلی و موقعیت‌های کنونی کم نیستند برنامه‌ریزی‌هایی که بدون توجه به تغییرات عمیق آینده طراحی می‌شوند و در نتیجه اهداف در نظر گرفته‌شده در برنامه را محقق نمی‌سازند. در یک مطالعه میدانی ماهنامه اکتشاف و تولید نفت و گاز، آینده را حاصل اندر کنش‌های چهار مؤلفه سازمانده آینده می‌دانند. این مؤلفه‌ها عبارت‌اند از روندها، رویدادها، تصاویر و اقدامات. روند و رویداد بر دو ویژگی آینده متمرکز هستند. چراکه روند اشاره به پیوستگی تاریخی و زمانی دارد و رویداد بر گسستگی تاریخی تأکید می‌ورزد. روندها تغییرات منظم در داده‌ها یا پدیده‌ها در خلال زمان هستند و از گذشته آغاز شده و تا آینده ادامه می‌یابند. اما رویدادها برخلاف روندها حاصل یک اتفاق یا حادثه هستند که به‌شدت بر روندها و به‌طور کلی بر آینده تأثیر می‌گذارد. تصاویر حاصل برداشت یا درخواست افراد و گروه‌های گوناگون در مورد آینده است و در نهایت اقداماتی که بر اساس تصاویر بازگیران مختلف از آینده شکل می‌گیرد. آنچه نگارنده را در بررسی چالش‌های آینده در حوزه انرژی معطوف داشت باید گفت که نخستین گام در مطالعات آینده‌پژوهی در حوزه انرژی است که شناسایی روندهای نو ظهور در بازار انرژی خواهد بود. اما در عین حال یکی از الزامات اساسی در تدوین برنامه‌ریزی‌های کلان و بلندمدت در این حوزه به‌شمار می‌رود. تنوع روندها عبارت‌اند از: ۱- روندهای نو ظهور در بازار انرژی جهان با تغییرات اساسی در بازارها حتی قبل از بروز بحران مالی و بین‌المللی و عملکرد اقتصادی جهان ناشی از کرونا که در حال وقوع است. البته ناگفته نماند که رشد تقاضای انرژی در دهه باعث بهره‌برداري بیشتر از ظرفیت‌های بازار شد، به‌طوری‌که هر گونه وقفه در عرضه انرژی به دلیل تغییرات آب و هوایی و یا تحولات ژئوپلیتیکی، افزایش شدید قیمت نفت و گاز را به دنبال داشت. محدودیت‌های زیرساختی و فن، افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیکی و سرمایه‌گذاری، نوسان قیمت‌ها و هزینه‌ها و توجه به مقررات زیست‌محیطی برای استفاده از سوخت‌های فسیلی نیز بر پیچیدگی تصویر آینده جهان افزوده است به‌طوری‌که ظهور بازیگران جهانی جدیدی که در بخش انرژی و شرایط ژئوپلیتیکی تأثیرگذار هستند، به‌عنوان تهدید جدیدی برای بازیگران فعلی بازار جهانی انرژی از جمله آمریکا به لحاظ کاهش قدرت تأثیرگذاری و ابغای نقش در شکل‌دهی سیستم آتی بین‌المللی انرژی آن‌ها بشمار می‌رود. از طرفی در دهه‌های آتی جمعیت جهان از ۷ میلیارد نفر به ۹ میلیارد نفر افزایش خواهد یافت. با افزایش جمعیت، رشد اقتصادی و سطح استاندارد زندگی در مناطق پرجمعیت افزایش خواهد یافت و در نتیجه جامعه برای تداوم و حفظ این میزان رشد اقتصادی به منابع غذا، آب و زمین و مواد اولیه به‌ویژه انرژی بیشتری نیاز خواهد داشت. مبارزه برای تأمین نیازها منجر به شکل‌گیری روندها و محرک‌های جدیدی می‌شود و در مجموع آینده انرژی جهان را شکل خواهد داد. در نتیجه حتی قبل از افزایش و نوسانات کاهش‌گرناوب اخیر، قیمت نفت نیز در جهان در مسیر ناپایداری انرژی قرار گرفته بود. بنابراین زمان آن رسیده تا سیستم جدیدی طراحی شود و استراتژی‌های نوین به‌نحو تدوین گردند تا به‌طور هم‌زمان شرایط اقتصادی، زیست‌محیطی و سیاست‌های خارجی و از همه مهم‌تر چالش‌های امنیتی مرتبط با تولید، حمل و نقل و مصرف انرژی در آن‌ها در نظر گرفته شود. چشم‌انداز در حال تغییر آینده انرژی برای اقتصادهای پایه نفتی دارای پنج روند و محرک تغییر الگوهای تقاضا، تغییر گزینه‌های تأمین و عرضه منابع، نوسانات قیمت و تأخیر در سرمایه‌گذاری، بازیگران نو ظهور، صف‌آرایی‌های جدید و قوانین نوین و تغییرات آب و هوایی است. تغییر الگوی تقاضا طبق پیش‌بینی‌ها، رشد تقاضای انرژی در ۲۵ سال آینده حدوداً ۴۰ تا ۶۰ درصد برآورد شده است. ۲- اما در حال حاضر تنها میزان انرژی مورد نیاز جهان مطرح نیست، بلکه ترکیب کشورهای اصلی تقاضایی و تغییر الگوهای تقاضا نیز بسیار حائز اهمیت است. در این ارتباط بد نیست یادآوری نمایم که در دهه‌های گذشته کشورهای OECD و یا کشورهای توسعه‌یافته سهم عمده‌ای از افزایش تقاضای انرژی را به خود اختصاص داده بودند، اما طی سال‌های اخیر و با ظهور قدرت‌های اقتصادی نو ظهور در جهان و نیز رشد اقتصادی نسبتاً "بالای" کشورهای در حال توسعه، بخش اصلی افزایش در تقاضای انرژی به این کشورها اختصاص یافته است، به‌طوری‌که بیش از ۷۵ درصد رشد تقاضای جدید انرژی بر اساس انتخاب این کشورها شکل خواهد گرفت و نوع نیاز آتی این کشورها به حامل‌های انرژی موجب تغییر سهم هر یک از منابع انرژی در سبد مصرفی انرژی جهان خواهد شد. این تغییرات ضمن آن‌که موجب تغییر الگوهای تقاضای انرژی می‌شود، باعث ایجاد پیوندهای ژئوپلیتیکی جدید بر پایه الگوهای مصرف فعلی و نیز افزایش مصرف سوخت‌های فسیلی و تأثیرات آب و هوایی ناشی از آن خواهد شد.

ادامه در صفحه ۲

جدیدترین گزارش بانک جهانی از وضعیت اقتصادی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا پیش‌بینی رشد ۲.۱ درصدی اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۱

۳

چرا باکو رانندگان ایرانی را زندانی کرد «اقتصادسرامد» گزارش می‌دهد

عوارض، بهانه زندانی شدن رانندگان ایرانی

۴

بحران ورشکستگی در انتظار نیروگاه‌های تجدیدپذیر

همدستی توتال و عراق علیه ایران

بحران ورشکستگی نیروگاه داران تجدیدپذیر در حالی به دولت سیزدهم به ارث رسیده که رویکرد وزیر جدید نیرو نیز این بحران را تشدید و صدای اعتراض نیروگاه داران این بخش را بلند کرده است. چندی پیش توتال به عنوان غول نفتی و انرژی فرانسوی در عراق قراردادی معادل ۲۸ میلیارد دلار امضا کرد و در پی آن در صدد است واردات گاز از ایران را محدود کند. پیمان حسین قلمبر با هشدار نسبت به این اقدام توتال، فرصت ایران برای افزایش صادرات برق از طریق نیروگاه‌های تجدیدپذیر را گوشزد می‌کند و معتقد است کشور نباید این فرصت را از دست بدهد. یک نیروگاه دار تجدیدپذیر در این رابطه به اقتصاد ۲۴ می‌گوید: عراق و غول نفتی فرانسوی توتال سرگرم مذاکره برای همکاری مشترک روی پروژه‌های نیروگاه‌های خورشیدی و استخراج گاز هستند. پیمان حسین قلمبر افزود: وزارت نفت عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد این کشور و توتال براساس قراردادی که در ۲۷ ژانویه به امضا رسانیده اند، قرار است در پروژه‌های جمع آوری گاز از میدان نفتی رتای در جنوب، دیاله در شرق و انبار در جنوب شرقی عراق همکاری کنند. مدیرعامل شرکت آریانا انرژی و عضو انجمن مهندسين برق و الکترونیك ایران با بیان اینکه عراق و توتال بر سر پروژه‌های توسعه نیروگاه‌های خورشیدی

رئیس جمهور در ششمین سفر استانی

محرومیت‌های بوشهر قابل تحمل نیست

۲

تقلای سازمان ثبت اسناد برای حفظ سند خودرو در قلمروی محضر خانه‌ها!

چرا مردم دوبار هزینه انتقال سند پرداخت کنند!

باید منتظر تصمیمات نهایی دیوان عالی کشور و مجلس شورای اسلامی باشیم که تصمیم آن‌ها می‌تواند آب سردی بر پیکر مجموعه سازمان ثبت اسناد و املاک و کانون سردفتران باشد یا مجموعه نیروی انتظامی و شهروندانی که نمی‌دانند به چه علت پس از معامله خودرو باید به دو مرجع مختلف برای اخذ سند مراجعه کنند و این که چرا باید دوبار هزینه انتقال سند پرداخت کنند!

روزنامه اقتصادسرامد

گفت‌وگو با حسین سلاح ورزی نایب‌رییس اتاق بازرگانی ایران

جرم‌انگاری برای وارد نکردن ارز حاصل از صادرات زیر نگاه کارشناسی

ایران که تحریم‌ها پابرجا هستند و نیز ایران هنوز در باره اف‌ای اف‌تی به نتیجه نرسیده و صادرات سخت‌ترین کار شده است این گونه طرح‌ها به دلسردی و نگرانی‌ها می‌افزاید. هیچ صادرکننده یا شرعی در این وضعیت خود را در وسط چنین میدان‌الان همه می‌دانند حتی شرکت ملی نفت ایران که یک شرکت با سابقه طولانی و یک شرکت نیرومند است نیز نمی‌تواند منابع حاصل از صادرات خود را به آسانی برگرداند. نمایندگان محترم در جریان گرفتاری صادرکنندگان کالا به عراق و افغانستان به عنوان دو طرف اصلی ایران در صادرات و نیز چین هستند و می‌دانند که دریافت و برگرداندن ارز حاصل از صادرات به این سه کشور با دشواری‌های متعدد روبه‌رو است. از سوی دیگر باید این الزام را در نظر گرفت که صادرکنندگان باید با چه قیمتی دلار یا یورو خود را به بانک مرکزی بدهند.

الزامهای دیگر این است که تهیه کنندگان طرح ببینند چرا احتمال برگشت ارز حاصل از صادرات به ایران در یک دوره کوتاه مدت دشوار شده است و به جای قانون‌گذاری تازه دنبال برطرف کردن آن موانع باشند.

الان همه می‌دانند حتی شرکت ملی نفت ایران که یک شرکت با سابقه طولانی و یک شرکت نیرومند است نیز نمی‌تواند منابع حاصل از صادرات خود را به آسانی برگرداند. نمایندگان محترم در جریان گرفتاری صادرکنندگان کالا به عراق و افغانستان به عنوان دو طرف اصلی ایران در صادرات و نیز چین هستند و می‌دانند که دریافت و برگرداندن ارز حاصل از صادرات به این سه کشور با دشواری‌های متعدد روبه‌رو است. از سوی دیگر باید این الزام را در نظر گرفت که صادرکنندگان باید با چه قیمتی دلار یا یورو خود را به بانک مرکزی بدهند.

یک فرض این است که این طرح به همین شکل تصویب شود. به نظر شما پیامدهای این طرح در صورت تصویب نهایی چه خواهد بود؟

من به عنوان فردی که در جریان تنگناهای صادرکنندگان قرار دارم و از سوی دیگر می‌دانم بسیاری از صادرکنندگان اصیل و خوش‌نام ایرانی در اینکه با تلاش و سرمایه‌گذاری جریان ارز آوری به کشور کم نمی‌گذارند و می‌خواهند اقتصاد را از این تنگنای ارزی رها سازند امیدوارم این طرح به این شکل هرگز به صحن علنی نیاید. واقعیت این است که صادرکنندگانی که برای آبرو و سابقه خود احترام قابل هستند و بز در رو نیستند برایشان بسیار دشوار است همیشه در معرض سوء ظن باشند. در شرایط سخت این روزهای

کمال دقت بحث و بررسی شود. گفتید این طرح الزامها و پیامدهای گوناگونی دارد و ابعاد آن پر شمار است. این داوری شما چه معنایی دارد؟ درباره الزامهای این گونه طرح‌ها نظر تان چیست؟

یکی از الزامهای هر طرحی که می‌شود قانون شود این است که پیش‌بینیه آن در اجرا و در قانون‌گذاری از سوی طراحان به خوبی دیده شود. همه مهمتر از سوی دولت سیزدهم باید در کانون بانک مرکزی در دولت دوازدهم را در باره این مساله باید خوب مطالعه و نتایج آن را بررسی کنند.

عدم توازن در رشد اقتصادی میان شهر و روستا

روستایی از ابعاد انسانی، اقتصادی، محیطی، سیاسی و تکنولوژیکی قابل بررسی است. یکی از مشکلاتی که ایران در سال‌های اخیر با آن مواجه بوده، مهاجرت از روستاها به شهر بوده که اغلب این مهاجرت توسط افراد «فعال» و «جویای کار» صورت می‌گیرد. به طوری که براساس آمارهای اشتغالزایی در سال ۹۹ و ۱۴۰۰، نسبت به سال ۸۴، بیش از ۱ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر از آمار اشتغال روستایی کاهش یافته و این در حالی بوده که دولت هر ساله با اعلام طرح‌های پر زرق و برق برای حمایت از شاغلان روستایی، تنها توجه مثبت مردم و منتقدان را به خود جلب می‌کند. ایجاد اشتغال در کشور به خصوص در سال‌های اخیر، هر چند ناکافی صورت گرفته اما افراط و تفریط در این مسئله

روستایی از ابعاد انسانی، اقتصادی، محیطی، سیاسی و تکنولوژیکی قابل بررسی است. یکی از مشکلاتی که ایران در سال‌های اخیر با آن مواجه بوده، مهاجرت از روستاها به شهر بوده که اغلب این مهاجرت توسط افراد «فعال» و «جویای کار» صورت می‌گیرد. به طوری که براساس آمارهای اشتغالزایی در سال ۹۹ و ۱۴۰۰، نسبت به سال ۸۴، بیش از ۱ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر از آمار اشتغال روستایی کاهش یافته و این در حالی بوده که دولت هر ساله با اعلام طرح‌های پر زرق و برق برای حمایت از شاغلان روستایی، تنها توجه مثبت مردم و منتقدان را به خود جلب می‌کند. ایجاد اشتغال در کشور به خصوص در سال‌های اخیر، هر چند ناکافی صورت گرفته اما افراط و تفریط در این مسئله

قرار داشتن در آستانه روز ملی روستا و عشایر بهانه خوبی است تا یاد آور شویم که، یکی از مهم‌ترین ارکان اقتصادی یک جامعه که در تکاپوی توسعه اقتصادی پایدار هست، اقتصاد روستایی آن می‌باشد. در کشورهای اروپایی سال‌هاست که به دلایلی مانند مبارزه با تمرکز در شهرها و همچنین کاهش اختلاف طبقاتی و افزایش درآمد حاصل از بخش کشاورزی و دامداری و... از تولیدات روستایی خود حمایت نموده و سبب رشد متوازی در بخش‌های روستایی و شهری اهمیت توسعه روستایی و حمایت از فعالان اقتصاد

مهدی آزاد

مستلزم

قرار داشتن در آستانه روز ملی روستا و عشایر بهانه خوبی است تا یاد آور شویم که، یکی از مهم‌ترین ارکان اقتصادی یک جامعه که در تکاپوی توسعه اقتصادی پایدار هست، اقتصاد روستایی آن می‌باشد. در کشورهای اروپایی سال‌هاست که به دلایلی مانند مبارزه با تمرکز در شهرها و همچنین کاهش اختلاف طبقاتی و افزایش درآمد حاصل از بخش کشاورزی و دامداری و... از تولیدات روستایی خود حمایت نموده و سبب رشد متوازی در بخش‌های روستایی و شهری اهمیت توسعه روستایی و حمایت از فعالان اقتصاد

آگهی مزاید

سازمان همیاری شهرداریهای استان سمنان در نظر دارد نسبت به فروش پنج قطعه زمین با کاربری‌های کانی غیرفرزی، سلولزی، فلزی آلومین، غذایی و دارویی در شهرک صنعتی فجر گرمسار و دو قطعه زمین با کاربری‌های نساجی و سلولزی در شهرک صنعتی جنت آباد ابوانکی از طریق مزایده اقدام نماید. لذا از متقاضیان دعوت به عمل می‌آید جهت دریافت شرایط مزایده و ارائه پیشنهاد قیمت حداکثر ظرف ۱۰ روز از نشر این آگهی در روزنامه به آدرس اینترنتی: www.Semnan-hamyar.org مراجعه و با یا تلفن ۲۳۳۲۱۲۸۱-۰۲۲ واحد اراضی تماس حاصل نمایند.

حمید دهرویه مدیرعامل سازمان